

STUDIEDAG BREDE SCHOOL – 16 MEI 2008 RÖNTGENFOTO PROEFPROJECTEN

Het is nu mei 2008. Dat betekent dat er in Vlaanderen ondertussen al een kleine twee jaar proefprojecten Brede School lopen.

U vraagt zich misschien af wat er precies in die proefprojecten gebeurt. Hoe pakken ze het aan? Wie en wat bereiken ze zoal? ...

Tijd dus om u op de hoogte te brengen van de ontwikkelingen binnen de bredeschoolprojecten. Maar het is nog te vroeg om conclusies te trekken, daarvoor wachten we liever het derde projectjaar af. Wel brengen we u graag een voorlopig en onvolledig overzicht van wat ons alvast opviel in de loop van de werking van de projecten.

Welke bredeschoolprojecten lopen er nu eigenlijk in Vlaanderen? Dat is op zich een interessante, maar ook moeilijke vraag. Want deze vraag moet meteen geherformuleerd worden in: hoeveel projecten worden door de overheid gefinancierd als bredeschoolproject? Daarnaast zijn er waarschijnlijk ook nog andere bredeschoolwerkingen, zonder dat deze als zodanig gefinancierd worden.

In totaal zijn er nu 35 bredeschoolprojecten in Vlaanderen. 15 daarvan worden gefinancierd door het Departement Onderwijs en Vorming en twee door de Vlaamse gemeenschapscommissie. Deze 17 projecten worden opgevolgd door het steunpunt GOK. In een later stadium zijn er ook 7 projecten opgestart door het Departement Jeugd, deze projecten worden opgevolgd door Agentschap Sociaal-Cultureel Werk voor Jeugd en Volwassenen, afdeling Jeugd. Daarnaast zijn er ook projecten die gefinancierd worden door andere organisaties zoals het flankerend onderwijsbeleid en het Stedenbeleid, maar deze laatste zijn niet mee opgenomen in het overzicht dat wij u hier brengen.

We zullen nu achtereenvolgens inzoomen op aspecten van organisatie, het bereik van de proefprojecten en op de concrete invulling.

Om te beginnen de vraag hoe de bredeschoolprojecten intern georganiseerd zijn. Bij de meeste projecten is het werk maken van de organisatie van hun Brede School een vrij centraal aandachtspunt gebleken. Vooral tijdens het eerste werkjaar hebben de proefprojecten veel tijd en energie in dit aspect gestoken. Dat geldt zeker voor die proefprojecten waarvoor Brede School redelijk 'nieuw' was. Dat er veel tijd gestoken is in het zoeken naar een goede coördinator, het opzetten van overleg en het vinden van een netwerk van partners, bewijst hoe belangrijk deze organisatorische basis is voor de bredeschoolprojecten. Daarom geven we hier de belangrijkste bevindingen op dit gebied mee.

Wat opvalt, is dat er bij de meeste projecten op de een of andere manier expliciet aandacht is voor coördinatie. Hoe deze coördinatiefunctie concreet ingevuld wordt en welke taken ertoe behoren, varieert sterk. Doorgaans staat de coördinator in voor de interne coördinatie van het netwerk. Hij of zij profileert zich in mindere mate ook als een aanspreekpunt voor de buitenwereld. Wanneer de coördinatietaken niet ingevuld worden, blijkt de communicatie met de partners nogal eens mis te lopen.

De coördinatoren komen voor meer dan de helft van de projecten uit de onderwijssector. Maar vooral bij projecten waar meerdere scholen bij betrokken zijn of waar een groot aantal partners aan meewerkt, komen de coördinatoren buiten de onderwijssector. Sommige coördinatoren worden voor een paar uur vrijgesteld, voor anderen gaat het om een voltijdse bezigheid, maar wanneer de coördinatie bijvoorbeeld door de schooldirectie opgenomen wordt, is dat vaak een extra taak binnen haar takenpakket. Daar waar er geen expliciete werktijd voor de coördinatie is voorzien, blijkt de combinatie met het eigen takenpakket wel heel zwaar te zijn.

Nu we toch over de scholen bezig zijn, de vraag wie er binnen de scholen bij brede school betrokken is ook interessant. In veel gevallen speelt de directie een cruciale rol over de inhoudelijke richting en de praktische meewerking van haar school. Ook leerkrachten die voor een aantal uren vrijgesteld zijn voor brede school zijn vaak actiever betrokken. De doorsijpeling van de bredeschoolidee bij de rest van het lerarenteam is echter vaak vrij beperkt. Maar veel leerkrachten tonen hun interesse wel wanneer een bredeschoolproject er uiteindelijk in slaagt de activiteiten werkelijk van betekenis te laten zijn voor de kinderen of jongeren.

In de bredeschoolprojecten is er ook veel aandacht gegaan naar de ondersteuning door een stuurgroep of een algemene vergadering. Ook hier zijn er weer grote verschillen tussen de projecten. Sommige stuurgroepen komen slechts drie keer per jaar een uur samen en brengen voornamelijk verslag uit van wat er bij de partners gebeurd is. Andere stuurgroepen zitten tweewekelijks twee en een half uur samen en nemen bijvoorbeeld gezamenlijke beslissingen over financiën, inrichting, activiteiten, ... Welke thema's in de stuurgroep worden aangesneden, geeft meteen een stuk prijs van de mate waarin de stuurgroep daadwerkelijk het project mee kan vormgeven.

Ook naar het uitbouwen van een netwerk met verschillende partners is veel tijd gegaan. De partners van de bredeschoolprojecten komen uit heel diverse sectoren: naast het onderwijs komen er uit welzijn, uit cultuur, uit sport, uit de buurt, uit de sociale sector, ... Sommige bredeschoolprojecten zijn met een beperkt aantal partners begonnen, maar zien na twee jaar een hoop pistes om ook uit andere sectoren partners aan te spreken. De ene partner is al nauwer en meer inhoudelijk met het project betrokken dan de andere, maar het specifieke engagement van de partners blijft in verschillende brede schoolprojecten een belangrijk discussiepunt. Van belang hierbij is af te wegen wat men wil bereiken met de samenwerking en wie daar dan inderdaad een rol in te spelen heeft.

Een volgende vraag die we gesteld hebben is: wat is de doelgroep van het bredeschoolproject, wie wordt er bereikt? In de eerste plaats gaat het om de kinderen en jongeren van de betrokken scholen. Sommige bredeschoolprojecten hebben leerlingen uit één bepaald leerjaar in hun eigen school als doelgroep, bij andere bredeschoolprojecten zijn dan weer alle leerlingen uit meerdere scholen betrokken.

Als je daarbij de onderwijsniveaus bekijkt, blijkt er een nagenoeg gelijke verdeling te zijn tussen projecten die zich toespitsen op de leerlingen uit het basisonderwijs enerzijds en anderzijds de projecten die als doelgroep voornamelijk leerlingen uit het secundair onderwijs hebben. Deze verdeling sluit aan bij de keuze van het beleid. Daarnaast zijn er ook enkele projecten waarbij hogeschoolstudenten deel uitmaken van de doelgroep.

Sommige bredeschoolprojecten willen een ruimere doelgroep bereiken dan enkel de leerlingen binnen de school en richten zich bijvoorbeeld op de hele wijk. Maar we merken dat deze brede gerichtheid in de praktijk niet altijd evident is. Voor het bekendmaken van het project en de contacten met de doelgroep blijken scholen toch vaak een handig kanaal te zijn.

In heel wat bredeschoolprojecten worden ook buurtbewoners betrokken. Deze worden soms als 'expert' ingezet bij de activiteiten voor kinderen en jongeren of ze zijn het publiek van activiteiten die kinderen en jongeren opzetten, maar in sommige gevallen zijn buurtbewoners ook zelf de doelgroep van activiteiten van het bredeschoolproject. Op deze manier komen bredeschoolprojecten tot een intensievere samenwerking met en tot profilering in of van de buurt.

Hoewel ouderbetrokkenheid geen specifiek bredeschoolthema is, besteden verschillende projecten er toch expliciet aandacht aan. Dit kan gaan van het informeren van de ouders tot de ouders echt als partner bij het bredeschoolproject te betrekken. De ouders als partner gebruiken, kan in verschillende gradaties, van vooral evaluerende gesprekken tot het mee richting geven aan de activiteiten.

Een volgende vraag is: waarover gaan die bredeschoolprojecten nu, waar zijn ze mee bezig? De vraag naar het onderliggende issue, de drijfveer van het bredeschoolproject, geeft meer duidelijkheid over de richting die het project wil uitgaan en ook de activiteiten die er bij aansluiten.

Sommige projecten vertrekken van een heel concrete drijfveer, enkele voorbeelden daarvan zijn: de tewerkstellingskansen van leerlingen verhogen, de buurt een sterkere en positievere identiteit geven, ... Andere projecten hebben een minder duidelijk afgelijnd issue of drijfveer, maar vertrekken van een onderliggende motivatie zoals 'kansen scheppen voor kinderen en jongeren', 'hun ontwikkelingskansen verhogen', ...

Een minderheid van de projecten is niet zozeer vertrokken van een onderliggende drijfveer maar meer van een inhoudelijke focus van hun bredeschoolproject. Deze

focus wordt heel divers ingevuld, er zijn projecten die zich richten voornamelijk richten op één focus zoals kunst, op vrije tijd, op sport, op maatschappelijke participatie, ... Andere werken dan weer op veel verschillende terreinen tegelijk.

Welke activiteiten ontplooiën de bredeschoolprojecten dan? Wel, we kunnen u vertellen: er wordt best wel veel gedaan. De activiteiten die ingericht worden zijn zo divers en zo talrijk dat het onmogelijk is een volledig beeld te geven. Dat gaat van het organiseren van speelplaatsactiviteiten tot het opzetten van een kunsttentoonstelling in samenwerking met kunstenaars. Van het verspreiden van een brochure waarin het vrijetijdsaanbod gebundeld wordt tot het oprichten van een praatcafé in de buurt, van het openstellen van de infrastructuur van de school tijdens vakanties tot het oprichten van een kinderbuurtbibliotheek. Maar als u meer wil weten over de acties van de bredeschoolprojecten, raden we u aan straks zeker de posterstand te bekijken.

En 'last but not least' de vraag: hoeveel recepties er in de bredeschoolprojecten georganiseerd worden. En we moeten u zeggen: dat valt best tegen. In de meeste projecten worden er helemaal geen recepties georganiseerd. Nochtans zien we bij de enkele bredeschoolprojecten die af en toe een receptie houden een duidelijke motivatie daarvoor. Het is een uitstekende gelegenheid om op een informele manier de samenwerking onder de partners te vieren, om elkaars werking beter te leren kennen en het engagement van iedereen aan te zwengelen.. En met deze motivatie in het achterhoofd, hopen ook wij u op onze receptie op het einde van de dag te kunnen ontmoeten!